

Visoki predstavnik nametnuo paket zakona za stimulaciju ekonomiske reforme u BiH

Visoki predstavnik, Wolfgang Petritsch, je danas nametnuo obiman paket zakona i amandmana kako bi osigurao da Bosna i Hercegovina odrzi dinamiku ekonomiske reforme koja je od vitalnog znacaja za dobrobit i sigurnost svih gradjana.

Zastoj u vladinim aktivnostima nakon odrzavanja izbora u Bosni i Hercegovini i urgentnost ekonomске reforme primorali su Visokog predstavnika da odlucno djeluje i nametne pomenute zakone i amandmane. Konsistentni pravni okvir koji se temelji na kriterijima trzisne ekonomije i evropskoj praksi uputit ce pozitivan signal stranim i domacim investitorima i privrednicima.

Zakonima i amandmanima su ispostovani davno definirani rokovi i kriteriji za prijem BiH u Vijeće Evrope, u cilju konacne integracije ove zemlje u evropske strukture. Njima se takodje ispunjavaju zahtjevi medjunarodnih finansijskih institucija koje djeluju u Bosni i Hercegovini i osigurava se dalje medjunarodno finansiranje.

Ukidanje zavoda za platni promet Vijeće za implementaciju mira je na sastanku odrzanom 1998. godine u Madridu pozvalo na ukidanje zavoda za platni promet, i taj poziv je Vijeće ponovilo na sastanku u maju u Briselu ove godine. Zavodi za platni promet vrse finansijske transakcije u BiH na isuvise komplikovan i netransparentan nacin, cime se odvračajući potencijalni investitori. Njihovo ukidanje takodje predstavlja ispunjenje jednog od zahtjeva postavljenih u "Smjernicama Evropske unije". Ispunjeno je tog zahtjeva predstavlja uvjet za izradu studije izvodljivosti Sporazuma o stabilizaciji i udruživanju izmedju Bosne i Hercegovine i Evropske unije. Na kraju, ukidanje zavoda za platni promet predstavlja i jednu od

mjera koje Bosna i Hercegovina mora preuzeti da bi se kvalificirala za članstvo u Vijetu Evrope.

Mecunarodna savjetodavna grupa za zavode za platni promet i transformaciju platnog sistema, kojom predsjedava Agencija Sjedinjenih Američkih Država za medjunarodni razvoj (USAID), a u cijem sastavu takođe djeluje Ministarstvo finansija SAD-a, Svjetska banka, Medjunarodni monetarni fond (MMF), Evropska unija, Ured za carinsku i fiskalnu pomoć (CAFAO) i Ured Visokog predstavnika, u procesu ukidanja zavoda za platni promet su tijesno suradjivali sa bh. organima vlasti. Međutim, ostalo je neriješeno pitanje određenih zakonskih propisa koji su neophodni za neometanu tranziciju unutar odgovarajućeg zakonskog okvira, kao i za uspostavu djelotvornog bankovnog sektora. Na zahtjev Medjunarodne savjetodavne grupe, Visoki predstavnik je odlucio da nametne te zakone i amandmane koji su nedostajali:

- **RS Zakon o platnom prometu**, koji regulira prava i obaveze svih učesnika u platnom sistemu.
- **RS Zakon o unutrasnjem platnom sistemu**, koji regulira unutrasnje poslovanje u okviru platnog sistema i definira bitna pitanja rukovodjenja i menadžmenta.
- **RS Zakon o finansijskom poslovanju**, kojim se uspostavlja jasna pravna osnova za platni promet preduzeca u RS.
- **Amandmani na tri federalna Zakona o privatizaciji** (Zakona o potrazivanjima u postupku privatizacije po osnovu razlike primanja korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, Zakona o utvrđivanju i raalizaciji potraživanja gradjana u postupku privatizacije i Zakona o privatizaciji preduzeca), kojim se obaveze zavoda za platni promet u oblasti privatizacije prenose na Agenciju za privatizaciju u Federaciji.
- **Amandmani na federalni Zakon o porezu na dohodak**, kojim se Poreskoj upravi daju veća ovlastenja u pogledu naplate poreza što će ojacati budžet u kantonima i općinama.

- **Amandmani na federalni Zakon o doprinosima**, kojim se jacaju ovlastenja Poreske uprave u pogledu naplate doprinosa za socijalna osiguranja, te poboljsava finansijska situacija socijalnih osiguranja.

RS Zakon o platnom prometu je sredinom oktobra bio na dnevnom redu Narodne skupštine RS-a, ali je skinut iz tehnickih razloga i od tada na dnevni red nije nikad vracen. Pocetkom novembra je RS Ministarstvo finansija finaliziralo RS zakone o unutrasnjem platnom sistemu i o finansijskom poslovanju, ali zbog izbora, Vlada i Narodna skupština RS-a nisu imali priliku da iste i usvoje. Isto tako, federalno Ministarstvo finansija nije Vladi na vrijeme dostavilo amandmane na federalni Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima. Reakcija na urgenciju Prvog zamjenika Visokog predstavnika, Ralphe Johnsona, u vezi ta dva zakona iz mjeseca oktobra je izostala. Na kraju, potreba za izmjenama i dopunama tri federalna zakona o privatizaciji, koje su cisto tehnicke prirode, pojavila se nakon sto su se aktivnosti Vlade i Parlamenta smanjile zbog izbora.

Ovi zakoni i amandmani upotpunjaju pravni okvir transformacije zavoda za platni promet. Novi platni sistem, koji će se odvijati preko komercijalnih banaka, pocinje 5. januara 2001. godine. Bitno je da sve organizacije i preduzeca otvore bankovne racune kako bi bile u mogucnosti da od tog datuma vrse platni promet. Organizacije i preduzeca će takodje biti odgovorni da sami pripremaju i uplacaju porez, a poreske uprave će vrsiti kontrolu i naplatu poreza.

Carine

Amandmani na Zakon o carinskoj politici Bosne i Hercegovine ce dopuniti carinske propise Bosne i Hercegovine kako bi se ovi propisi uskladili sa postojecim carinskim politikama i procedurama Evropske unije i kako bi se na taj nacin olaksala trgovina izmedju Bosne i Hercegovine i EU. Amandmani ce takodje olaksati izbjeglicama da se vrate u BiH, a da prilikom povratka ne moraju platiti carinu za svoje licne stvari, i da

na granici ne moraju pokazati detaljnu listu svojih stvari koju su prije toga odobrili zvanicnici u konzulatima BiH. Ova mjera bi trebala pomoci povratak u BiH sto je jedan od OHR-ovih prioriteta. Uz to, ovim amandmanima se takodje zatvara broj bescarinskih prodavnica koje se nalaze na granicnim prijelazima, kako bi se sprijecilo krijumcarenje roba i poboljsalo ubiranje prihoda. Kontinuirana reforma carinskog sistema je takodje jedan od zahtjeva koje je u svojoj Briselskoj deklaraciji u maju ove godine definiralo Vijece za implementaciju mira.

MMF, Svjetska banka i CAFAO su vise od godinu dana pozivali organe vlasti u BiH da konacno usvoje ove amandmane, ali su amandmani naizmjenично isli od Vijeća ministara BiH do Parlamenta BiH i nazad, te na kraju ipak nisu usvojeni. Na kraju, ove medjunarodne organizacije su od Visokog predstavnika zatrazile da nametne amandmane.

Zaposljavanje

Zakon o zaposljavanju u Federaciji i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba BiH predstavlja dio paketa ciji je cilj da zakone o radu BiH uskladi sa praksom evropskih tržisnih ekonomija. Ovim Zakonom se uspostavljaju odgovarajuce pravne osnove za Zavod za zaposljavanje u Federaciji BiH i rjesavaju problemi neefikanosti i netransparentnosti u okviru sistema naknada za nezaposlenost. U oblasti zakona o radu i socijalnoj zaštiti ovaj Zakon predstavlja posljednji zahtjev koji je BiH trebala ispuniti kako bi mogla dobiti kredit Svjetske banke za prilagodjavanje sektora socijalne zaštite u iznosu od 20 miliona američkih dolara. Kao i u slučaju drugih, danas nametnutih, zakona i amandmana, Vijeće za implementaciju mira je pozvalo na sveobuhvatnu reformu zakonodavstava koje regulise oblast rada u Bosni i Hercegovini.

O Zakonu za zaposljavanje u Federaciji BiH se dvije godine razgovoralo sa Ministarstvom rada, međutim prijedlog Zakona je polovinom oktobra, nakon zestoke rasprave, povucen sa dnevnog reda Predstavnickog doma Federacije BiH i nije ponovno

dostavljen na razmatranje zbog odrzavanja izbora.

Zakon o sredstvima Zavoda za zaposljavanje Bosne i Hercegovine omogucava prijenos sredstava sa bivseg Zavoda za zaposljavanje Socijalisticke Republike Bosne i Hercegovine na Zavod za zaposljavanje Federacije BiH i na kantonalne sluzbe za zaposljavanje u cilju propisnog izvrsavanja njihovih nadleznosti i odrzavanja zavoda za zaposljavanje na drzavnom nivou.

Danasni set zakona predstavlja jos jedan korak naprijed u procesu provodjenja ekonomске reforme u BiH. OHR i njegovi partneri iz medjunarodne zajednice ce i dalje raditi na provodjenju ekonomске reforme, jer Bosna i Hercegovina mora hitno postati ekonomski samoodrziva zemlja. Povoljna poslovna klima i odgovarajuci pravni okvir imaju sustinski znacaj za ostvarivanje tog cilja.

Medjutim, gradjani BiH će zivjeti u ekonomsko prosperitetnoj drzavi samo ukoliko i oni i njihove politische vodje podrze provodjenje ovih reformi i izgrade stabilnu trzisnu ekonomiju zasnovanu na vladavini zakona. Ekomska tranzicija je veliki izazov. Ali isto tako predstavlja pitanje koje gradjani Bosne i Hercegovine mogu i moraju rjesavati ukoliko zele za sebe i svoju djecu osigurati stabilnu i sigurnu buducnost.

Visoki predstavnik je danas takodjer donio Odluku kojom na tri mjeseca produzava svoju Odluku od 27. aprila 2000. godine o zabrani dodjele imovine u drzavnom vlasnistvu, a posebno zemljista u drzavnom vlasnistvu. Odluka od 27. aprila 2000.godine bi inace istekla 31. decembra, a sad ce ostati na snazi do 30. marta 2001. godine.